

2009-11-16

R E M I S S V A R

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt

FI Dnr 09-6853
(Anges alltid vid svar)

103 33 STOCKHOLM

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Yttrande över slutbetänkandet: Försenad årsredovisning och bokföringsbrott, m.m. (SOU 2009:46)

Ju2009/5053/L1

Finansinspektionen (FI) är tillsynsmyndighet över finansiella företag. Yttrandet avser därför vilken inverkan förslaget kan få för de finansiella företagen och tillsynen över dessa.

Sammanfattning

Bokföringsbrott vid för sent upprättad årsredovisning

FI avstyrker förslaget till lag om ändring i brottsbalken 11 kap. 5 § och ansluter sig istället till förslaget som avgivits i särskilt yttrande av Roland Andersson.

Koncerndefinitioner

FI:s uppfattning är att det endast bör finnas en normgivare avseende koncerndefinitionen samt att vissa upplysningskrav för företag behövs om tillämpningen av IAS 27 leder till en annan koncerndefinition än om svensk redovisningslagstiftning hade tillämpats. FI anser även att vissa förtydliganden rörande begreppet praktisk majoritet behövs.

Tryggandelagen

FI tillstyrker föreslaget till ändring av tryggandelagens 2 § men föreslår en omformulering av förslaget till ändring av 3 §. FI förutsätter också att FI i det fortsatta lagstiftningsarbetet ges möjligheter att anpassa sina föreskrifter på lämpligt sätt.

Finansieringsanalys/Kassaflödesanalys

FI anser att den föreslagna lagtexten i 6 kap. 5 § årsredovisningslagen, ÅRL (1995:1554) om att i en kassaflödesanalys ska redovisas företagets in- och utbetalningar under räkenskapsåret bör utgå, alternativt förtydligas, så att det klart framgår att både direkt- och indirekt metod är tillåten. FI anser att det annars finns en risk att den föreslagna lagtexten kan tolkas som att endast direkt metod är tillåten att användas i kassaflödesanalysen.

Bokföringsbrott vid för sent upprättad årsredovisning

Årsredovisningen/årsbokslutet utgör en viktig kontrollmöjlighet för allmänheten av företagens ekonomiska ställning. Speciellt avseende de företag som inte står under FI:s egentliga tillsyn såsom registrerade företag enligt lag (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet och lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet. I dessa fall utgör årsredovisningen ibland den enda möjlighet för allmänheten till insyn i dessa företags verksamhet.

Såsom framförs i utredningen har Högsta domstolens dom NJA 2004 s. 618 enligt statistik från Bolagsverket, inneburit att antalet för sent inlämnade årsredovisningar minskat. FI anser därför att det finns en fara i att generellt ”avkriminalisera” underlåtenhet att i rätt tid upprätta årsredovisning, då det skulle minska den allmänprevention och allmänna uppstramning av inlämnande av årsredovisning som Högsta domstolens avgörande inneburit. FI vill därför ansluta sig till det förslag till alternativ lösning som angivits i särskilt yttrande av Roland Andersson.

Koncerndefinitioner

FI har i tidigare remissvar (SOU 2003:71) ställt sig positiv till en anpassning till IAS/IFRS (International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards). Den föreslagna definitionen av koncern i ÅRL (d.v.s. ensamt bestämmande inflytande) kommer dock att behöva preciseras genom kompletterande normgivning. FI anser även att det endast bör finnas en normgivare avseende koncerndefinitionen och att denna normgivare ska preciseras i lag.

Upplyningskrav för företagen bör införas i ÅRL, lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) och lagen (1995:1559) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), om tillämpningen av IAS 27 leder till en annan koncerndefinition än om ÅRL, ÅRKL och ÅRFL hade tillämpas. Upplyningskravet bör också omfatta en redogörelse för vad skillnaden består i, vilka bolag som avses och dess effekter på koncernredovisningen. FI anser att det är viktigt att dessa upplyningskrav återfinns i lag. Enligt FI kan det annars uppkomma svårigheter i hur det säkerställs att t.ex. regler i aktiebolagslagen tillämpas korrekt, såsom låneförbud m.m. som har anknytning till koncerndefinitionen. Även om definitionen av bestämmande inflytande i utredningens förslag och IAS 27 är likartade idag kan dessa komma att skilja sig åt i framtiden. Nyttan av informationen som lämnas genom att ett upplyningskrav införs uppväger eventuella merkostnader som kan komma att uppstå för företagen.

Vad gäller utredningens resonemang om så kallad praktisk majoritet anser FI att det inte är tillräckligt tydlig och behöver förtydligas.

Tryggandelagen

Genom att ersätta begreppet ”kapitalvärde” med ”värde” ges en möjlighet i

lagen att såsom ”pensionsreserv” uppta aktuellt marknadsvärde av en tillgång som är kopplad till pensionsåtagandet. Detta kan antas lösa problemet att värdera några av de nya vanliga former av pensionsåtaganden som nu börjat dyka upp.

För att denna lagändring ska få fullt genomslag måste dock FI ges möjlighet att i föreskrifterna inkludera en annan form av pensionsåtaganden, nämligen *avgiftsbestämd tjänstepension med inslag av garantier*. FI har erfarit att utvecklingen inneburit överenskommelser baserat på sådana typer av produkter inom några större företag, vad gäller pensioneringsåtaganden som inte knutits till livbolag. Vid sådana former av åtaganden medför garantiernas utformning krav på beräkning av kapitalvärden. Garantierna kan avse nominell andel av hela eller delar av premieinbetalningarna och kan också inkludera en garantiränta. Eftersom sådana garantier oftast är försiktigt utformade och för att arbetsgivaren därutöver ska slippa vissa framtida kostnader för åtagandena, måste i anslutning härtill fastställas vissa regler för beräkning av återbäringskapital i någon form. Uppkomsten av återbäringskapital baseras på resultatet av kapitalavkastning från pensionsstiftelse eller liknande. Det är naturligt att sådant kapital bär krav på att kunna reduceras främst för finansiell risk samt kanske även för s.k. livsfallrisk (risken att leva länge). Sistnämnda risk kan främst bli aktuell för företag som inte vid anställds pensionering löser in sitt pensionsåtagande i försäkringsbolag.

Utredningen diskuterar också begreppet ”försäkringstekniska grunder”. Utredningen anser (sid. 115) att vad gäller utformningen av 3 § borde bestämmelsen ge ”utrymme för annan värdering än enligt de av FI fastställda grunderna. Det gäller de pensionsutfästelser som är kopplade till utfallet av en tillgång, t ex en kapitalförsäkring eller en fond”.

FI håller med om att begreppet ”grunder” i sig bör utmönstras. Eftersom försäkringsrörelselagen (1982:713) infört begreppet ”försäkringstekniskt beräkningsunderlag” och resonemanget här leder till fortsatta krav på försäkringstekniska beräkningsantaganden - vilka bör kompletteras – anser FI att begreppet ”försäkringstekniskt” inte bör utmönstras helt ur lagen. Ordet ”beräkningsunderlag” bör ändå undvikas eftersom detta begrepp knutits till försäkringsbolagens verksamhetsområde. Med tanke på att försäkringstekniska antaganden har fortsatt avgörande betydelse för värderingen, bör lagen i stället utformas så att behandlingen av de här avsedda alternativa pensionsformerna kan rymmas inom samma ”beräkningsantaganden”.

FI:s förslag rörande tryggandelagen

- FI tillstyrker omformuleringen av tryggandelagen 2 §.
- FI föreslår att tryggandelagen 3 § ges följande utformning: ”Beräkningen av det värde som avses i 2 § andra stycket sker med ledning av försäkringstekniska beräkningsantaganden som fastställs - - - bestämmer” och med tillägg ”och som på lämpligt sätt beaktar förutsättningarna för hur pensionsutfästelserna är utformade”.

FI förutsätter att propositionen ger vägledning som innebär att FI ska ge närmare föreskrifter som också beaktar den utveckling som har skett mot avgiftsbestämd tjänstepension, där del av överskott kan vara en viktig del av förmånerna. Denna reglering synes viktig för att säkerställa de anställdas rätt till de avtalade förmåner som här avses.

Finansieringsanalys/Kassaflödesanalys

FI är positiv till att kravet på finansieringsanalys ersätts med ett krav på kassaflödesanalys.

FI anser dock att den föreslagna lagtexten i 6 kap. 5 § ÅRL om att i en kassaflödesanalys ska redovisa företagets in- och utbetalningar under räkenskapsåret bör utgå, alternativt förtydligas, då det finns en risk att den föreslagna texten kan tolkas som att endast direkt metod är tillåten att användas i kassaflödesanalysen. Om 5 § utgår bör lagen begränsas till att ange att kassaflödesanalys ska upprättas men att ansvaret om vad den ska redovisa, lämnas till normgivande organ.

Idag tillåter såväl IAS 7 *Rapport över kassaflöden* och RR 7 *Redovisning av kassaflöden*, kassaflödesanalys enligt både direkt och indirekt metod. Den vanligaste metoden i Sverige är indirekt metod eftersom den utgår från periodens resultat.

Avslutanden kommentarer

I övrigt avstår FI från att lämna synpunkter på förslaget.

Beslut om detta remissyttrande har fattats av ställföreträdande chefsjuristen Charlotta Carlberg efter föredragning av juristen Staffan Nyström. I den slutliga handläggningen har också Greta Wennerberg (redovisningsexpert) och Göran Ronge (aktuarie) deltagit.

FINANSINSPEKTIONEN

Charlotta Carlberg
Ställföreträdande chefsjurist

Staffan Nyström
Jurist
08-7878026